

DEO OPTIMO MAX.

QUÆSTIO MEDICO-CHIRURGICA, 98.

QUOD LIBETARIIS DISPUTATIONIBUS

manè discutienda, in Scholis Medicorum, die Jovis decimâ tertiâ mensis

Februarii, anno Domini M. DCC. LXVI.

M. JOANNE ASTRUC

Professore Regio, Doctore Medico, Præside.

Utrum in curando hypopyo incisioni Corneæ præstet Embroche?

I.

NIVERSUM diffusa per orbem, vel intimam corporum texturam permeat luminis materies, vel reflectitur singulari quâdam elasticitate. Diversa est superficium in quas incurrit figura, densitas, & resistentia. Inde distincti luminis radii simulacrum corporis reflectentis amplectuntur, ipsamque resiliendo gerunt effigiem. Prima hæc est conditio. Insistit visionis mechanismus, dum pravius per membranas oculi, humores densitatis diverse, lentem crystallinam

refractionibus choroidem immediatum quidem organum laesit, nervosque excitat lumen. Tunc color, extensio, motus, distantia, formæ licet fugaces, menti committunt certa sui vestigia. Mirandum tamen visionis artificium! Miranda oculi compages, quæ luminis instructa mendacem colligere rerum imaginem! Sed quàm delicatula! Limpidissimos generant humores vascula recentioribus pervia experimentis; nonne sæpius obliterantur? Pellucida consistit lens crystallina Nec structuram ipsius assequitur Anatomes, nec mechanismum nutritionis & incrementi demonstrat; quo fato obnubilatur ipsâ præmaturæ senectutis injuriâ? Vix nervos in retinæ texturâ prosequaris: mucosa est, quasi commissum ipsi fuerit nimiam præcavere luminis activitatem; quàm facile vasis referta sanguiferis inflammatione laborat? Tota forsan nervæa irritationi sponte obtemperat interior corneæ lamella; quotiès paralyti tentatur, cæcitatemque inducit nimia ipsius circa pupillæ sphincterem dilatio? Sic obfident oculum innumera morborum genera, quibus velum obijcitur luminis, mensque ab objectorum spectaculo removeri potest.

Nullum autem frequentius occurrit vitium, quàm abscessus, seu delitescens materia purulenta fomes, tum in anteriori camerâ oculi, tum intrâ corneæ membranas. Hypopyum audit, cujus duplex eâ definitione species admitti debet. Primam efformat pus, quod aqueo humori immiscetur; sive effusus fuerit erosâ corneæ lamellâ interiori; sive generetur ex inflammatione, quæ tunc gravissimo circa partes vicinas & ipsum cerebrum dolore stipata est. Puris præsentiam lacteus humoris aquei color arguit. Alteram adesse intelligimus, dum humores, vel lymphatici vel heterogenei per vim injecti vascula corneæ disrumpunt, & ita colliguntur intrâ lamellas ipsius, ut maculæ promineant, quæ apud auctores quosdam *onyx* vel *unguis* designari solent. Vix observatur in illo morbo pus verum produci, nisi variolis succedat. Non obscura diagnosi. Adest quâdam humorum inspissatio, obtegitur subalbo colore pars corneæ in quâ turget materies, eadem instar lentis sese expandit.

Utraque hypopyi species luminis frangit radios, sicque obtunditur visus acies, quasi objectorum superficiem cingat nebula. Utraque methodo eadem sæpius curanda corneæ sectionem admittit, quam citò citius instituendam proponere nequaquam dubitant auctores. Numquid autem unica hæc est salutis anchora, ut pus operatione educatur? Vix credimus. Quin immò cave eam amplecti, nisi incassum adhibita fuerint cætera artis præsidia. Incisio corneæ tanquam paracentesis in oculo celebrata haberi debet, propriisque huic operationi difficultatibus impugnatur. Præstat sanè irrigatio, seu Embroche in Corneam Gallicæ (*la Douche sur la Cornée*), cui vitia hujusmodi nullatenus obijci possunt.

II.

CONTINETUR ossæ compage præmunendus oculi bulbus, in quo triplicem distinguere cavitatem solent Anatomici. Cameras dicunt. Occupat anteriorem humor aqueus, tenuis, pellucidus, omnis coloris expers, nullâque inclusus tunica peculiari. Nùm vitam,

jure eodem quo cætera corporis humani fluida, sibi vindicat? Nùm lymphæ subtilior est; quæ sub formâ vaporis exhalet, insiliturâ per circulationem quâdam secretionem? Ita statuere nequaquam dubitant Anatomici recentiores, ex observatione. Renascitur spontè humor aqueus, si per incisam corneam eum effluere sinas: restituta pluriès fuit solis Naturæ viribus humorum limpiditas, immisso quamvis in cameram anteriorem sanguine. Constat igitur perpetuum esse humoris aquei fontem, quo deficiente paucis à morte horis collapsus subsidet oculus. Rem totam sic peragi credimus. Foramen est in mediâ nervi ipsius optici medullâ, hincque prodit arterioâ quâdam Galeno & veteribus non ignota. Expanditur illicò in superficiem retinæ, cujus partem prorsus arteriosam esse contendit Rhuyscius; ramificationes efformat in modum rete distributas, mucositati cuidam accumbentes, nudis conspicuas oculis; desinit tandem in vasa lymphatica, quæ partim communicant cum venis exterioribus à scleroticâ oriundis, partim corpus vitreum pervadunt, partim in cavum oculi minimis hiant ostiis. Quali Naturæ consilio, quem in finem optica hæc arteriola insitui potuit, nisi ut organum esset humoris aquei secretorium, saltem immediatum, cujus vices nequaquam gerere videntur vel uvea juxta Hovium, vel ductus Nuckiani, vel vasa Rhuyscii lymphatica. Conciliat fidem huic opinioni, quòd à legibus circulationis ex industriâ recedat circà oculum Natura; deficit enim, quæ arteriolam comitetur vena congener unico hæcenus exemplo; nec certè necessaria fuit, ubi maxima requirebatur, perpetuaque arteriosi fluidi perditio. Demonstrant idem injectiones Anatomicæ. Sanguis itaque in oculum deducitur veluti præpositus visioni, & ità per extremas arteriæ descriptæ ramificationes rorem stillat lymphaticum, ut è fonte redivo humor aqueus scaturire videatur. Consentiunt Anatomici omnes non deficere venularum lymphaticarum aditus, tum in uvea, tum majori quantitate ad internam retinæ superficiem, tum per Corneam disseminatos, undè resorberi possit pars illius superflua. Sic peragitur intrâ oculi cavitatem quidam vaporis circuitus mutuo vasorum exhalantium & inhalantium consensu, nec humorem aqueum incerto reparationis mechanismo noverca commisit Natura. Jam verò intelligitur pluribus ex causis produci primam hypopyi speciem. Dùm detævit, horrendum visu lstragem undique ferens convulsionum tumultus, vel turgent spontanæ inflammationis æstu interiores oculi membranæ, quàm facili de negotio quâdam choroideæ vasa, sæpiùsque ipsas arteriolæ optice ramificationes intus disrumpit sanguis, & humori aqueo infunditur? Tunc suppurationem excitari necessum est, nisi succedat resolutio. Evenit etiàm quæddamque, ut in eundem locum deducatur materia quavis heterogenea, sive per metastasim præcipuè post variolas, sive læsâ interiori Corneæ membranulâ.

Non absimili ratione alteram determinant hypopyi speciem motus per nervos inordinati, quorum incurfu præcipiti citò citius intumescit decrefcentium vasorum series. Quædam hic præmittenda veniunt circà peculiarem Corneæ structuram. Limbum ipsius obducit cellulosa & telæ similis conjunctiva, cujus vasa lymphatica sanguinem veluti spontè admittunt; indè sæpiùs assidet in iis inflammatio per circulum definita, quæ immeritò ad interiores corneæ lamellas referri solet. Juxta Winslow totam obtegit corneam conjunctiva, quasi cuticulæ similis & corporis reticularis vices gereret; nec quidem ullibi deficit in corpore humano cuticula. Deinde Cornea peculiaris est membrana, pluribus constans lamellis, elastica, crassior, fluidis pervia, splendescens, obliquè inserta scleroticæ, cujus tamen productio dici nullatenus potest experimentis à D. Demours, maximâ sagacitate institutis, *Mém. Acad. de Par. ann. 1741*. Pervadunt illam vasa tantùm lymphatica arctè constricta, mirum in modum intertexta, quibus scleroticæ articulatim connectitur. Efficit hujusmodi vasorum dispositio, ut nec inflammationem veram intrâ corneæ strata produci credamus, nec pus hic occurrat, nisi deductum fuerit per metastasim, aut generetur ex ulcere in corneâ ipsamet; quæ quidem sunt cætera hujus hypopyi causæ.

Gravissimum morbi genus est hypopyum. Citam requirit species utraque medelam, ne vel pus in corneâ nidulans humori aqueo immisceatur, undè nova exurgit læsio; vel jam effusum partes vicinas suppuratione depascatur cum maximo nonnunquam vitæ periculo.

III

TENTANDA primùm occurrit in utrâque hypopyi specie resolutionis via: Benignum est, ut plurimùm, pus per cameram anteriorem diffusum, lymphâ diluitur tenuissimâ, nec concrevit admodum intra corneæ membranas. Conducunt ipsius resoritioni insula ex plantis aromaticis, vel alia quæcumque commendari solent in eundem finem collyria, præsertim si sub formâ vaporis propinentur. Præstant etiam frictiones capitis cum aquâ vitæ & pauxillo liquoris ætherei, quibus per transpirationem disfluere possint humores in viciniâ crassiores, nec certè contemnenda veniunt ponè aures vesicantia.

Felicem nonnunquam obtinet successum instituenda hæc curandi ratio. Vix diffitemur tamen præcipuas sub tutelâ hujusmodi medicamentorum partes sibi vindicare Naturam, quasi eximiam oculi structuram, propriis secuta viribus arti committere pertimescat. Accidit è contrâ, ut sæpius increscant symptomata, spes resolutionis nulla affulgeat, perseveretque suppuratio. Confugiunt ad corneæ incisionem, quâ pus foras eliminetur, eamque citò citius adhibendam suadent auctores unanimi quodam consensu. (Heist. *Inst. Chirurg. T. I. p. 590.* agendi modum accuratè describit.)

Æquis autem primo intuitu non intelligat cautè admodum usurpandam esse hujusmodi operationem, quam varia sequuntur incommoda. Observationes igitur collige. Inciso in corneâ, solerti quamvis manu insiſta, cicatriculas sæpiſſimè relinquit, læsæque remanet visio, ubi pupillæ oberſantur. Degenerat in fistulam vulnus, vel difficilem prorsus curationem admittit ex virio humorum præexistente. Producitur nonnunquam staphyloma, morbus quidem inflammatione præsertim comite gravissimus, dum prorumpit antèrùs uvea mobilis, recipiturque inter lamellas corneæ flexiliores, tanquàm in sacco herniali incarcerationa. Quin imò resſuere potest in cameram anteriorem, inducâ etiàm cicatrice, nova puris colluvies; sive relaxatis nimium vasis; sive quolibet humoris præternaturalis ex fomite generetur. Radicitus enim causam morbi, si quæ prævia fuit, divellere nequaquam valet corneæ incisio. Scilicet quibus premitur difficulalibus, thoracis & infimi ventris punctio, iisdem laborat oculi paracentesis: nec igitur eâ alacritate citiusque celebranda venit, si tutiora præstè sint auxilia, quæ saltem præmitti debeant.

I V.

ADMITTITUR in medicamentis duplex actio. Mechanica ex inæquali eorum mole, diversoque velocitatis gradu æſtimatur, dum solâ quantitatis motûs ratione vim suam impendit curationis instrumentum. Quantò tutior esse debet proprietatibus Physicis, quibus non nisi dubiam fidem conciliat ipsa observationis auctoritas? mechanicâ hujusmodi virtute commendatur irroratio in corneam, seu aliter Embroche.

Sequenti methodo perfici solet. Reſupinus in ſedili collocatur æger capite in genua aſſidentis à tergo Chirurgi reclinato. Situm obtinet horiſontalem. Præcavendum est, ne oculum offendant lumen vel ictu vividiori incurrens, vel inopinanter admiſſum. Palpebram inferiorem deprimit miſter aliquis, ſuperiorem attollere debet Chirurgus. Tunc ſpongiam inſuſionis cuilibet tepidæ immerſam deſinentibus in apicem digitis amplectitur, & ita ex arbitrio ſenſim comprimit, ut corneam attingat ſaliens ad ipſius ſuperficiem rivulus. Iteratur pluriès ſingulâ vice irroratio, prout ſinit dolor, ſi quando occurrat, ſæpiùsque ægrotantis obſequium. Determinanda venit Medico tùm inſolæ aquarum, quibus tentari debet oculus, (inter eas ponderoſiores ſunt minerales, præſertim ferrugineæ) tùm diſtancia ex quâ fiat ſtillicidium: nec enim aliam indè querimus virtutem, niſi quæ prorsus mechanica eſt; & ipſa cognoscitur baſi columnæ per velocitatem multiplicatâ.

Innumeris in utrâque hypopyi ſpecie commodis præſtat hujusmodi operatio. Itâ ſtatuerè nequaquam dubitamus præferente ſacem ratiocinio, ſi quæ concedenda ipſi eſt in rebus Medicis auctoritas. Figuratur nempe camera anterior eâ ratione, ut partem poſticam proſuſ occuldat lens cryſtallina cum humore vitreo, anticam cornea, lateralesque deſiniantur tribus membranis. Quotiès inde elatiſta cedit cornea, vel deprimitur in integrum oculus ſub pondere prolabentis rivuli, neceſſe eſt pus arctiori ſpatio undiquè compreſſum protrudi in intimam membranarum ſuperficiem. Effluet, ſi detur exitus; nec quidem deſicit. Lymphaticos ductus per uveam annotat Hovius; vaſtiores venas vorticolas obſervavit Rhuyscius in Choroideâ; exhalantes poros per corneam demonſtrat aquæ reſorbrio, juxta Petitum. Ex eodem intrâ membranæ illius lamellas itâ recipitur humor aqueus, ut tenuis latex oculum perpetuò exitûs illiniat. Diſſeminantur itaque per cameram anteriorem venule abſorbentes è vasis ſcleroticæ ſanguiferis oriundæ, innuſiſque tùm in uveâ, tùm ad retinæ ſuperficiem hiant oſtiolis. En viæ jam notæ quibus humoris aquei perficitur circuitus: En patientiores aditus, ubi minor adeſt reſiſtentia: En oſtiola tandem quæ irrorationis beneficio pervadit pus in camerâ anteriori contentum, quotiès licet per inflammationis remiſſionem, vel ſinit puris ipſius fluiditas, quam intereâ balneis oculi pluriès iteratis foveri ſuademus. Deindè irrorationis utilitatem confirmat analogia, nec jam ex obſcurâ ratiocinii luce titubantes forſan progredi videbimur. Narrat Heiſterus hypopyum itinere in rhedâ ſuſcepto curatum. Quin immodè laudibus extollit capitis agitationem Galeni tempore cùm ſuccellu ſæpius uſurpatam. *Hand alie-*

num est, inquit, quedam in hypopyo salutis præsidia ⁴ semper à strenuâ capitis agitatione prius petere, quàm ad ferrum sive operationem Chirurgicam deveniatur. Quid plura? Quæstionem solvit observatio, methodumque illam à Medico in morbis oculorum hac ætate versatissimo cum successu restitutam commendat: experientiæ auctoritas. Cave igitur ad incisionem corneæ citò citiùs properare, quemadmodum præscribunt auctores: saltem ipsi præmittenda sæpius venit irroratio, seu embroche in corneam. Quanto enim præstantior sit in hypopyo, ex dictis facile colligitur.

V.

ABSIT tamen, ut irrorationem in oculo instituendam cuilibet indiscriminatim committamus. *Experientia fallax, iudicium difficile.* Utrumque ferit quodcumque curationis instrumentum, nili præconcepas opiniones, rationisque impetum cauta temperet observatio. Iis igitur methodum illam tractare, Medicis tantum liceat, quos necessitudo quædam ad praxim informasse ipsa videtur Natura. Nonnullas solvimus difficultates.

Sic obijciunt 1.º Oculum lacescit irroratio: adest Spasmus, neminemque fugit quàm miras in æconomia animali strages edere gloriatur. Responsio facilis est. Nostrium quidem Spasmo profitemur obsequium. Hic tamen juvat amicum experiri. Scilicet dum prolabitur in oculum fugiens aque rivulus, ita nervos excitat, ut majorem determine spiritus animalis influxum; quasi per texturam membranarum leni increseat stimulo vitæ activitas: nec certè motus alter eâ ratione tonum vasis restituit, purisque resorptionem promovet.

2.º Dolores nonnunquam gravissimos producit embroche. Nulla hæc obiectio. Irrorationem oculi suademus, ubi delitescit materiæ purulentæ fomes, ex hypopyi definitione; numquam in inflammationis æstu. Hinc mira præstat commoda, quotiès præsertim ex metastasi post variolas v. g. succedit abscessus. Ità generatim statui potest. Nùm dolores excitat Embroche? Cautiùs procedas. Nùm sequitur tantum titillatio quædam? Morbi curationem, ut plurimum perficit.

3.º Oculum ità occupare potest spasmus, ut cæcitatem inducat pupillâ nimium coarctatâ. Non distremur quidem istud pertimescendum esse, quotiès multis etiam horis perseverant dolores irroratione peractâ. Sed prius deferenda fuit illa methodus. Quod est acus magnetica navis gubernatori, idem esse debet pupilla in oculorum morbis. Sic certa vitii hujus diagnosi instituitur. Pupilla quidem ex irroratione strictior fit: nec mirum. Sed ipsam deficiente stimulo relaxari necesse est. Quod nili succedere videas, perseverat spasmus, nasci potest inflammatio, abstinendumque ab irroratione in corneam. Eâ ratione tutò adhiberi poterit propolita methodus. Et certè in hypopyo militat inter præstantissima artis præsidia. Concludimus

Ergo incisioni corneæ in curando hypopyo præstat Embroche.

DOMINI DOCTORES DISPUTATURI,

M. Ambrosius HOSHY.

M. Anna-Claud. DORIGNY.

M. Michael-Philippus BOUVART, Regia Scientiarum Academia Socius.

M. Joannes MAC-MAHON, Antiquus Exercituum Regis & Nosocomiorum Militarium Medicus, Regia Schola Militaris Medicus ordinarius.

M. Ludovicus-Joannes-Baptista COSNIER.

M. Michael-Joseph. MAJAVLT, Antiquus Regis Exercituum in Germaniâ Medicus.

M. Franciscus THIERRY, Regi à Consiliis Medicis.

M. Hugo CAPET.

M. Antonius FERREIN, Professor Regius, Regia Scientiarum Academia Socius, & in Horto Regio Anatomæ ac Chirurgiæ Professor

Proponebat Parisiis JOANNES-ANTONIUS ELIE DE LA POTERIE, Constantiensis; Doctor Medicus Cadomenis, necnon Saluberrimæ Facultatis Medicinæ Parisiensis Baccalaureus, Theſeos Auctor, A. R. S. H. 1766, A SEXTA AD MERIDIEM.